(٦٧)

پوشیده نماند که حرفی را از حروف تهجی اسمیست وان اسم مشتمل است بر مسمی و بر غیر او وانچه غیر مسمی است در ان اسم انرا بینات گویند چون لفظ الف که موضوع است از برای مسمای او که او شک نیست که لفظ الف مشتمل و محتوی است بر غیر او که لام و فاست پس بینات لفظ الف لام و فا باشد و علی هذا القیاس در لفظ عین اگر مسمای او که ع است از و اسقاط نمایند باقی حروف که یا و نون است بینات اوست و هکذا اسامی سایر الحروف

بینات حروف محمد و اعداد ان

در دال	در میم دیگر	در حا	در میم
عدد ٣١	عدد ٥٠	عدد ١	عدد ٥٠

در یا
١

٠٦

حروف علی و بیان اعداد ان

در یا	در لام	در عین ین
عدد ١	عدد ٤١	عدد ٦٠

قاعده است که بینات حروف تکرار حساب نمیکنند

رقم العام ٥٩٥٨

اعلم ان المحل ان قوم ما یحل فیه یسمی موضوعا وان لم یقوم یسمی مادة وهیولی والجسم مرکب منهما من محل احدهما فی الآخر فیسمی المحل هیولی والحال صورة والهیولی جوهر فی الجسم قابل لما یعرض علیه من الاتصال والانفصال محل للصورتین الجسمیة والنوعیة والاولیة فی تحقیق الهیولی والصورة من زیادة بیان اورده الامام فی المطالب العالیة فقال انا نجد اجساما مختلفة فی الصورة متحدة فی المادة کالسکین والسیف والفاس والمنشار فانها باسرها معمولة من الحدید الا انها اشترکها فی هذا المعنی تخالف کل واحد منها الاخر فی الصورة والشکل فنقول هذه الاشیاء هیولاها الحدید وصورها مختلفة وکذلک السریر معمولة من الخشب ومختلفة فی الاشکال والصور اذا عرفت هذا فنقول الهیولی علی اربعة انواع هیولی الصناعة وهیولی الطبیعة وهیولی الکل وهیولی الاولی اما هیولی الصناعة فهو کل جسم یعمل منه الصانع وفیه صنعته کالخشب للنجارین والحدید للحدادین والتراب والحجر للبنائین والغزل للحائک والدقیق للخباز وعلی هذا القیاس وکل صانع لا بد له من جسم یعمل منه وفیه صنعته وذلک الجسم هیولاه لذلک الشیء المصنوع واما الاشکال والنقوش التی یعملها الصانع فی ذلک الشیء فهی الصورة واما المرتبة الثانیة وهی هیولی الطبیعة فهی الماء والهواء والنار والارض وذلک لان کل ما تحت فلک القمر من الکائنات ای المعادن والنبات والحیوان فانه یکون من هذه الاربعة والیها یستحیل عند الفساد واما المرتبة الثالثة وهی هیولی الکل فهی الجسم المطلق الذی حصل منه جملة العالم الجسمانی اعنی الافلاک والکواکب والارکان الاربعة والموالید الثلاثة واما المرتبة الرابعة وهی الهیولی الاولی فعند بعضهم هی الاجزاء التی لا تتجزی وعند اخرین هی ذات قائمة بنفسها تحل فیها الجسمیة فتقبلها ذلک الابعاد وذلک المقبول یحصل الجسم فلیحافظ علی هذا الکلام فانه من مزال الاقدام انتهی